

Årsrapport 2016 for fylkesmannens tilsyn med barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn i Aust- Agder og Vest-Agder

BAKGRUNN

Fylkesmannen skal etter barnevernloven § 2-3 b tredje ledd føre tilsyn med institusjoner og sentre for foreldre og barn etter kapittel 5 i barnevernloven og omsorgssentre for mindreårige etter kapittel 5A. Fylkesmannens rett og plikt til å føre tilsyn fremgår nærmere av barnevernloven §§ 5-7 og 5-7A.

Ifølge forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner skal fylkesmannen ved utgangen av året utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten, jf. § 14. Tilsvarende gjelder for tilsynet med sentre for foreldre og barn, jf. forskrift for sentre for foreldre og barn § 28. Denne rapporten gir en oppsummering av tilsynsvirksomheten i 2015.

TILSYNET MED BARNEVERNINSTITUSJONENE

Fylkesmannen har i løpet av 2016 ført tilsyn med i alt 9 barneverninstitusjoner, herunder 49 enheter/avdelinger. 3 institusjoner er statlige, og 6 institusjoner eies og drives av private. I løpet av året har følgende endringer skjedd:

I løpet av året er avdelinger lagt ned og nye opprettet., slik at det pr.31.12 var 24 avdelinger mot 26 året før.

Barneverninstitusjoner underlagt tilsyn, jf. forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner §§ 7, 8 og 9

Barneverninstitusjoner	Ant. enheter	Eier	Lovpålagte besøk, jf. § 8 ¹	Utførte besøk, jf. § 8	Herav uanmeldt, jf. § 8	Sum samtaler med barn	Sum barn plassert på tilsynstids-
Tiltak for ungdom Agder	10	Privat	16	16	8	13	15
Aleris unglan	12	Privat	10	11	6	18	32
Cocoon resurssenter	4	Privat	6	6	3	7	7
Bufetat Agder behandling ungdom	3	Statlig	8	8	4	11	24
Bufetat Agder ungdomshjem	3	Statlig	2	2	1	4	11
Bufetat Agder ungdoms- og familiesenter, akutt	1	Statlig	4	4	2	5	12
Næromsorg sør	10	Privat	7	7	2	10	12
Tiltaksgruppen	4	Privat					
Den skreddersydde enhet	2	Privat					
Sum	49		53	54	26	68	113

¹ Institusjoner som har barn plassert etter §§ 4-24/4-26 skal besøkes minst fire ganger hvert år, øvrige minst to. Har institusjonen vært i drift en del av året, endres kravet forholdsmessig.

Tabellen viser at Fylkesmannen har gjennomført det lovpålagte tilsynet med barneverninstitusjonene. Der er en differanse mellom antall barn plassert og antall barn hvor det er gjennomført samtaler. Alle barna har imidlertid fått tilbud om samtale ved de anmeldte besøkene. Ved uanmeldte tilsyn kan det være mer problematisk å møte barn selv om vi prøver å utføre tilsyn på tidspunkt vi antar de er tilstede. Ved de avdelingene hvor det kun bor et barn gjennomfører vi alltid et anmeldt tilsyn først for å sikre oss om at barna er kjent med at vi kommer.

Fylkesmannen har tett kontakt med institusjoner. De ringer for råd og veiledning og vi har i 2016 gjennomført kurs i rettighetsforskriften ved 4 institusjoner. Kursene blir gjennomført ved at institusjonene sender inn problemstillinger på forhånd. Det er lagt opp til at vi har 20 deltakere som et maksimum, kursene avholdes hos fylkesmannen og har en varighet på 2 ½ time. Kursene er blitt meget godt tatt imot av institusjonene.

I de tilfeller hvor vi vet at det skjer mye rundt ungdommene har vi også tatt kontakt på telefon mellom tilsynsbesøkene. Tre av de fire statlige institusjoner har i deler av året gått med et sterkt redusert antall barn grunnet problematikken rundt de barna som var plassert.

Fylkesmannen har gjennomført systemrevisjon ved en privat institusjon i 2016. Det ble ikke gitt avvik under revisjonen. Temaet var forsvarlig behandling og daglig omsorg. I forkant av revisjonen intervjuet vi i tillegg 3 ungdommer.

Foreldre har tatt kontakt med oss da de har uttalt at de er bekymret for hvordan barna deres blir ivaretatt. Når foreldre tar kontakt er det ofte i forbindelse med at ungdommen dropper ut av skole, rømmer eller at det blir mye bruk av rusmidler.

Det er i løpet av 2015 gitt merknader til institusjoner som ikke har oppdaterte planer over oppholdet. Det er kommet fram fra beboere at institusjonen lager hus regler som innskrenker beboeres rettigheter i altfor stor grad. Bruk av politi er også i 2015 et gjennomgående problem.

Samtaler med beboerne, jf. forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner § 8

I 2015 hadde fylkesmannen samtale med 68 av de 113 beboerne som var registrert ved institusjonene da tilsynene fant sted. Ved uanmeldte tilsyn hender det at beboere er ute på aktiviteter, er på besøk hos familie eller har rømt fra institusjonen. Det har i tillegg vært tilfeller hvor beboere har flyttet til eksterne hybler og av den grunn ikke ønsket besøk. Alle er blitt ringt opp for å høre om de ønsket samtale, men har avslått. Samtalene er gjennomført individuelt, etter ønske fra beboerne. Noen av beboerne ringer fylkesmannen, dette er gjerne beboere som kjenner oss fra tidligere besøk, men det kan også være beboere som har kommet inn akutt. Mange av tingene de tar opp er spørsmål om hva personalet har lov til å gjøre mot beboers vilje.

Fylkesmannen har informert om de anmeldte tilsynene i brev. Er beboerne tilstede ved tilsynsbesøket tar vi i de fleste tilfeller direkte kontakt, selv om de har formidlet til personal at de ikke ønsker samtale. Ved det siste besøk på en statlig institusjon ble beboerne kontaktet på sms og informert om tidspunkt for besøk og at vi hadde lyst til å treffe dem..

Fylkesmannen gjennomfører alle tilsyn på ettermiddag/kvelds tid. Kun i de tilfeller vi er sikre på at ungdommene ikke er i skole eller dagtilbud foretar vi tilsynene på dagtid.

Bruk av tvang.

Fylkesmannen får tilsendt protokoller over bruk av tvang dersom beboerne vil klage. Protokoller som ikke er påklagd blir gjennomgått av tilsynet under besøket. Protokoller som omhandler begrensninger for beboere blir behandlet i løpet av et par dager.

Antall protokoller har vært relativt stabilt de siste årene.

:

TILSYNET MED OMSORGSSENTRER FOR MINDREÅRIGE

I starten av 2015 ble det opprettet omsorgssentre i regi av Cocoon ressurssentre. I løpet av de siste tre måneder av året ble det opprettet 6 nye avdelinger for enslige mindreårige i Vest-Agder. Fylkesmannen har ikke klart å gjennomføre alle pålagte tilsyn ved omsorgssentrene. Fylkesmannen vil starte opp med disse på nyåret. Inntrykket er at beboerne på disse sentrene er meget fornøyde med hvordan de blir tatt i mot og at de opplever å være trygge.

Fylkesmannen har hatt en samtale med alle barna på omsorgssentrene i 2015. Årsaken til at tallet på plasserte barn er høyere enn sum samtaler er at fylkesmannen tok et nytt tilsyn da vi fikk informasjon om at det var ankommet flere barn på omsorgssenteret. Vi foretok da et tilsyn rettet mot de nye beboerne.

Omsorgssentre underlagt tilsyn, jf. forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner §§ 7, 8 og 9

Omsorgssentre for enslige mindreårige	Ant. enheter	Eier	Lovpålagte besøk, jf. § 8	Utførte besøk, jf.	Herav uanmeldt, jf. § 8	Sum samtaler med	Sum barn plassert på
Cocoon	1	Privat	2	2	0		
Aleris	6	Privat	12	12	0		
Serio	3	Privat	6	6	0		
Tua	1	Privat	2	2			
Tiltaksgruppen	1	Privat	2	2			
Sum			24	24			

TILSYNET MED SENTRE FOR FORELDRE OG BARN

Sentre for foreldre og barn, jf. forskrift for sentre for foreldre og barn § 25

Sentre for foreldre og barn	Ant. enheter	Eier	Gjennomført tilsyn, jf. § 25 annet ledd
Agder			

FYLKESMANNENS VURDERING AV SITUASJONEN I INSTITUSJONENE

På bakgrunn av de gjennomførte tilsynsbesøkene i 2015 vurderer Fylkesmannen at det er en ulik kvalitet på institusjonene/avdelingene. Noe av årsaken er selvfølgelig at noen beboere har et mer komplekst problem hvor det er behov for hjelp av mange instanser. Ungdommene som

har oppholdt seg på institusjonen i 2015 har i mange tilfeller hatt store utfordringer knyttet til psykisk helse og rus. Dette er en stor utfordring for personalet. Institusjonene trenger personal med kompetanse på psykisk helse, noe der finnes lite av i dagens barneverninstitusjoner. Ungdommene tar i varierende grad imot tilbud fra psykiatrien.

Institusjoner har opplevd selvskading, branntilløp, og store materielle skader i institusjonen i løpet av 2015.

Kompetansenivået knyttet til rettighetsforskriften og kunnskap om protokollskrivning er gjennomgående en utfordring. Enkelte institusjoner sliter med å få dette til på et gjennomgående godt nok nivå og trenger jevnlig veiledning/kunnskap på dette området.

Det har også i 2015 vært en altfor høy grad av bruk av politi innad i institusjonen. Politi blir tilkalt fordi institusjonen ikke klarer å håndtere ungdommene. Dette medfører at taushetsbelagt informasjon kommer til politiet i større grad enn ønskelig.

Institusjonene er blitt flinkere til å få beboere ut i skole, så det sterke fokuset som har vært på skole har hatt positiv effekt. Det at alle institusjoner nå har en skoleansvarlig ser også ut til å ha bedret forholdet mellom skole og institusjon.

I samtaler med ungdommene gir mange uttrykk for at de trives og har det bra på institusjonen. Det er likevel mange som gir et sterkt uttrykk for at de mistrives. Dette går ofte på regler i institusjonen, de voksne oppfører seg ikke likt, er for strenge eller lignende ting. Ungdommene gir sjeldent uttrykk for at de ikke trives med andre beboere, tvert om svarer de at de har det bra sammen.